

Jousimetsästyksen Seurantatutkimus 2019-2021
Väliraportti
Suomen Jousimetsästäjien Liitto ry

Jousimetsästyksen seurantatutkimus 2019-2021

Suomen Jousimetsästäjien Liitto ry

Sisällysluettelo

Esittely	3
Tavoitteet	3
Väliaikatiedot	4
Otteita kerätystä datasta	4
Pakomatjakajakauma:	4
Osumapaikkajakauma:	5
Ampumaetäisyydet:	5
Haavoittuneet:	5
Vertailu ja väliaika-analyysi	5
Jatkosuunnitelma	6

Esittely

Riistaa on metsästetty Suomessa jousella ja nuolella kautta aikain. Viimeisten vuosisatojen aikana sen merkitys metsästysaseena laski, ja lainsäädäntö määritteli jousella metsästystä ensimmäistä kertaa vasta vuonna 1993.

Nykyisessä metsästyskulttuurissamme jousella metsästäminen suosio on kuitenkin alkanut jälleen kasvaa tasaisesti. Yhtenä syynä jousella metsästyksen yleistymiseen on jouselle sallitun riistalajikirjon kasvaminen. Metsästyslainsäädännön määritellessä jousella metsästystä vuodesta 1993 alkaen, jousi oli alkuun ainoastaan pienriistan metsästämiseen käytetty metsästysase. Myöhemmin sallittuihin riistalajeihin lisättiin myös suurempia riistaeläimiä; metsäkauris ja majava vuonna 2001, valkohäntäpeura ja muut hirveä pienemmät sorkkaeläimet vuodesta 2017 lähtien.

Tavoitteet

Jousimetsästyksellä on ollut oma, vakaa roolinsa metsästyskulttuureissa ympäri maailman ikuisuuksien ajan jopa suurriistan metsästyksessä. Jousella metsästävät eivät kyseenalaista jousen tehoa metsästysaseena, eli sen kykyä suorittaa eettinen, tehokas riistalaukaus. Kuitenkin jousimetsästystä koskevan tutkimustiedon tarve nousee ajoittain esille julkisissa keskusteluissa. Etenkin kotimaisten lakimuutostemme yhteydessä on herännyt kysymyksiä jousella metsästyksen eettisyydestä ja jousen tehosta metsästysaseena.

Selvittääkseen jousella metsästyksen eettisyyttä ja jousen tehoa metsästysaseena ja tuodakseen tutkittua, vahvistettua tietoa empiiristen, yksittäisten kokemusten rinnalle, Suomen Jousimetsästäjien Liitto päätti käynnistää ja fasilitoida asiaa koskevan tutkimuksen vuonna 2019.

Tutkimuksen aikana tietoa saalistilanteista kerätään 100 jousella metsästetyn ja 100 kiväärillä metsästetyn valkohäntäpeuran osalta. Eläinten käyttöön liittyvien muuttujien rajaamiseksi dataa kerätään ainoastaan rauhallisista saalistilanteista joissa riistaeläin on paikallaan tai kävelee hitaasti esimerkiksi laiduntaen.

Metsästäjät keräävät saalistiedot yhtenäisen konseptin mukaisesti tarkoitusta varten tehdyillä sähköisillä tiedonkeruulomakkeilla. Saalistilanteista ja metsästysaseista kerätään tietoa mm. seuraavista asioista: Metsästyksessä käytetyn jousen vetovastus, käytetyn kiväärin kaliiperi, metsästysaseen projektiin kineettinen energia, metsästyskärjen tai metsästyksessä käytetyn luodin tyyppi, ampumaetäisyys, pakomatka osuman jälkeen, saaliin löytämiseen kulunut aika ja projektiin sisään- ja ulostulokohdat. Veren

stressihormonitasojen arvioimiseksi saaliseläimiltä kerätään myös verinäytteitä ja lihan pH-arvo mitataan 24 tuntia saalistilanteen jälkeen.

Tutkimuksen tavoite on kerättyä saalistietoa hyödyntäen verrata jousen tehoa metsästysaseena jo vahvasti vakiintuneeseen ja yleisesti kiistämättömään metsästysaseeseen, metsästyskivääriin. Tiedonkeruun fasilitaattorina toimii Suomen Jousimetsästäjien Liitto ry, kerätyn tiedon analysoinnista ja tutkimuksen kirjoittamisesta ja julkaisemisesta vastaa ELL Mikaela Sauvala.

Väliaikatiedot

Tutkimus aloitettiin vuoden 2019 lopussa tiedonkeruumenetelmien suunnittelulla ja testaamisella sekä pilottiryhmän rekrytoinnilla. Ensimmäiset saalistiedot kerättiin vuoden 2020 alussa, valkohäntäpeuran metsästyskauden viimeisen kuukauden aikana.

Metsästyskausi 2020-2021 piti sisällään jo tehokasta tiedonkeruuta, ja tuotti saalistilannedataa yli 70:stä jousella metsästetystä valkohäntäpeurasta. Huolimatta hyvästä menestyksestä jousimetsästyksen liittyvässä saalistilannetiedonkeruussa, kiväärillä metsästettyjä peuroja koskevassa tiedonkeruussa ei päästy tavoitteeseen. Tästä huolimatta saatavilla oleva kiväärillä tapahtuvia metsästystilanteita koskeva saalistilannedata riitti karkeaan kahden eri metsästysaseen vertailuun saalistilanteissa.

Verinäytteiden keruu aloitettiin metsästyskaudella 2020-2021, ja myös saalistilanteiden videokuvaus lisättiin tutkimussuunnitelmaan. Metsästyskauden 2020-2021 aikana kuvattiin useita saalistilannevideoita tulevaa analyysiä varten.

Otteita kerätystä datasta

Jousella ja nuolella metsästettiin 70 valkohäntäpeuraa, joista 10 yksilöä aikuisia, loput vasoja.

Pakomatjakajakauma:

Alle 50m	67.14%
Alle 75m	85.71%
Yli 100m	5.71%

Osumapaikkajakauma:

Sisääntulo keuhko-sydänalue	82.86%
Ulostulo keuhko-sydänalue	85.71%
Tuplakeuhko-osuma	68.57%
Vain ulos- tai sisääntulo sydän-keuhkoalueella	20.00%

Ampumaetäisyydet:

Alle 10 m	5.71%
11-15 m	18.57%
16-20 m	47.14%
21-25 m	24.29%
25-30 m	2.86%
30-35 m	1.43%

Haavoittuneet:

3 yksilöä, 4,29% kaikista.

Vertailu ja väliaika-analyysi

Huolimatta kiväärimetsästystilanteista vaillinaisesti kerätystä datasta, karkeaa vertailua aselajien suhteen suoritettiin väliaikaraporttia varten. Erot osuman jälkeisissä pakomatkoissa aseesta riippumatta olivat hyvin yhteneväisiä, jakaumaerojen ollessa muutaman prosentin luokkaa. Kaikki keuhko-sydänalueelle osutut valkohäntäpeurat pakenivat keskimäärin alle 50 metriä ennen menehtymistään, poikkeuksien syntyessä lähinnä keskushermosto-osumien tai muiden vitaalialueen ulkopuolisten osumien myötä.

Haavoittumisiin johtaneita syitä olivat lähinnä heikko valaistus tai pitkäkö ampumamatka.

Jousimetsästettyjen peurojen haavoittumisaste ja kaikkien jousella metsästettyjen valkohäntäpeurojen keskimääräiset pakomatkat noudattelevat Tanskassa vuosina 1999-2007 suoritettun metsäkauriin jousimetsästystä koskevan tutkimuksen (<https://europeanbowhunting.org/danish-evaluation>) löydöksiä, joka tuo luotettavuutta jo väliaikatuloksien alustavaan tulkitsemiseen ja tanskalaisen tutkimuksen tuloksiin.

Jatkosuunnitelma

Tiedonkeruun loppuunsaattamiseksi sekä saalistilanteiden kirjauksien muodossa että verinäytteiden ja pH-arvojen mittaamisessa sekä kiväärisaalistilannetietojen keräämisessä tutkimukselle haettiin alkuperäisen, suunnitellun tutkimusajan lisäksi jatkokautta. Jatkokausi tutkimukselle myönnettiin, ja metsästyskausi 2021-2022 käytetään intensiivisen tiedonkeruun merkeissä tavoitellun kokonaistietomäärän saavuttamiseksi. Lopullisena tavoitteena on kerätä tarpeeksi tietoa laadukkaan analyysin ja tutkimusjulkaisun laatimiseksi ja sen saatavaksi vertaisarvioitavaksi 2022-2023.